

PETERU MINĀPIN SA'AWY'IWUAT

¹ Uito ti Peteru Aipotypot Iesui eropat hat sese uito. Uito ti Iesui mipo'oro miit'in mu'e hanuat ihay moherep hat uito are.

Uiwyria'in Iesui mohey haria mesup uimiwan Iesui etiat atipo'oro ehowawi aikope aikope eweikupte'en mesuwat yi wato hap ok tā are. Atipo'oro eināpin hamuat ehowawi tama Puntu puaria i'ewyte yi Karasia puaria kape. Atipo'oro wy ui'e hap yi Kapatusia totitaria kape i'ewyte yi wato Asia puaria kape i'ewyte yi Pitinia puaria kape. Mesuwat sehay miwan miat atipo'oro ehowawi uiwyria'in torania imohey haria kape aikope aikope eweikupte'en hap kape. Sa'awy'i aitoria yne watukupte'en tawa wato Ierusarēi me ma'ato mesup ahewanīkaptia aimohan mohan kahato ai'atu'uka hamo mesuwat yi wato hap ok tā are. Mi'i pote atipo'oro ehowawi uimiwan uipotmu'eria aikope aikope wesypok hap ewywuaria hap kape uimiwan atipo'oro.

² Sa'awy'i sese ti Ai'ywot atipy piat Tupana ai'airo Tosa'yru sese eropat hanuaria wo. Mesuwat yi e'yanmete Tupana aikuap kahato yt uwe i te aitoria mesuwarotitaria pytkai aikuap yne. Pywo ti rat sa'awy'i Tupana to'e tuwepe – Meiūran ti aru atipo'oro Uha'yru sese wuat'i miit'in uiminug ko'i Potypot nuat e tuwepe. Uwe uwe aru topyhu'at Uha'yru mohey haria wo mi'iria ti aru uimimoewaku ko'i wo tukupte'en.

Katupono Uha'yru suu wo ati'atumoewaku mi'iria hawyi Uipā'āu Wakuat atum i'atupiit piat ieñe'en hanuat e Tupana tuwepe nimo te yt kat i te tutunug ne turan. – Mi'i hawyi Uipā'āu yne i'atupiit puo atopag i'atumoewaku hamo e ahepe. Mi'i hawyi atiky'esat kahato imohey haria imiky'esat yne nug haria wo hap etiat atiky'esat. Mi'i hap atiky'esat e Tupana Ai'ywot koro sa'awy'i sese atipy piat pe.

³ Sa'awy'i Aipotypot Iesui iku'uro hawyi Tupana timoieñe'en gu'uro pyi. Sa'awy'i yt watomohey hin i aiku'uro hawywiat aheñe'en i hamuat hap. Ma'ato mesup koitywy watomohey kahato kat pote Ai'ywot Tupana tihep ta'yn Aika'iwat iku'uro hap kaipyi. Mi'i pote koitywy – Waku kahato En Tupana. Po'og wakuat torania kai uruto'e kat pote egyi'at kahato uruepe. Uruky'e kahato En. Po'og po'og torania miit'in kai uruky'e hat En katupono etihep ta'yn Uruka'iwat hyp hawyi uruto'e.

⁴ Waku kahato En Tupana katupono koitywy urutukupte'en esa'yru'in esaki'yt'in. Mi'i pote ewywo irane urutukupte'en wuat'i e'at pe aru atipy pe e'yat pe. Mi'i tote urutukupte'en kat pote esa'yru'in esaki'yt'in uruto pote. Uruekat atipy piat yt tuweityk kuap i. Yt tuwepik pik kuap i. Yt ikahuro kuap i katupono iheg me toñe'en ai'yat pe atipy piat Tupana uruto'e.

⁵ Tupana pywo ti rat En yn Uruehakyera'at kuap hat ereñe'en. Koitywy uruto emēpyt'in pote Uru'apykok hat kahato En Tupana. Esaika kahato En. Uruimohey kahato En. Meiūran aru yne miit'in tikuap uruimohey kahato En hap Uruehakyera'at Hat En hap. Mi'i pote urutukupte'en aikutā hekat

kahato rakat ewy katupono epowat'yp yne tukupte'en urupo pe Tupana. Hekat rakat En ewy urutukupte'en. Yt urui'atoiat hin i aru katupono urumoesaika ra'yn Epā'āu wo. Mi'i pote yt wētup ok i uruto ho'owasat rakaria wo uruto'e ewawi Tupana.

⁶ Urumowepit kahato En. Mi'i pote urutuwehum kahato ewawi Tupana. Uruho'opot kahato wen mesuwe ma'ato yt mot'i i. Uruho'opot hap uruipuēti tuereto ma'ato tokosap aru uruto'e. Uruia'āg kahato ahiag. Urumo'arot'i kahato ahiag. Uruia'āg kahato urusatek hap wywo uruto'e Tupana pē.

⁷ Uiwyrria'in waku aho'opot hap katupono mi'i kaipyi Tupana tikuap tomohey sese sio yt haria aito are. Mesuwarotiat miit'in tikat kahato mekewat nu mehit rakat hekat kahato rakat kawiat Uru e hap het rakat. Ma'ato i'ytyk kahato i'atumipuēti yi puat pote. Mi'i hawyi ta'atupag aria pe hawyi ihywap ta'yn hawyi i'ytyk hap toto yne. Mi'i hawyi imehit hawyi ikahu kahato mekewat nu Uru kawiat. Mi'i hap ewy kahato aito uruwyrria'in are. Uito ti Peteru uhapiat ho'opot hap uhatek hap miit'in mikyry'i hap aria ewy i'ytyk uhapiat hap ewy hep hamuat. Mi'i hawyi po'og hesaika rakat areñe'en Tupana mōtypot hamuat. Waho'opot turan mekewat Tupana mōtypot hap Tupana kapiat aiwehum hap po'og po'og aimoesaika sa'awyi'iwuat kai are. Meiūran aru Aika'iwat Aipotpot Iesui tuut mesuwat yi kape tuut Morekuat nuat hamo. Mi'i hap e'at pe ti aru aitoria wutukupte'en imehit rakaria ewy aikotā mekewat Uru mehit hap ewy are. Kat pote waho'opot hap kaipyi

waku pe ra'yn watoĩne'en. Mi'i hawyi aikotā hekat rakaria ewywuaria wo watoĩne'en mekewat nu imehit rakat ewy watoĩne'en mekewat e'at pe aru Iesui ut hap e'at pe ti aru. Mi'i hap e'at pe urumowepit kahato mesuwarotiat uruepiat ho'opot hap katupono yt urui'atoiat hin i Iesui mohey uruepiat hap urusatek pytkai uru'ahyk ahyk pytkai i'ewy te urupyhik pytkai uru'atu'uka pytkai are.

⁸ Ta'i atikuap kahato Iesui uito katupono ara'akasa uito ma'ato eiperia yt ewei'akasa i eheha wo Aika'iwat Iesui. Ma'ato yt ewei'akasa pytkai i eweimohey kahato ra'yn. Mi'i hawyi eimowepit hap kahato toĩne'en imohey hap kaipyi. Mekewat wepit hap Iesui tum tomohey hap kaipyi. Waku kahato mekewat. Yt watimoherep kuap i miit'in me Iesui piat aimowepit sese hap. Ahowapy kahato Iesui mōtypot hap wywo mi'i pote aimowepit kahato po'og torania kai. Yt heremo i ma'ato aipy'a pe toĩne'en aimiky'e sese aimimohey Iesui are.

⁹ Sa'awy'i wo'owy'inug Iesui mohey hap ete. Koitywy watoimohey te. Mūki'ite ti aru watoimohey te. Sa'awy'i watoimohey hawyi ahehakyera'at aipy'a aipiit piat aiwanētup hap yne toiehakyera'at. Meiūran aru wuat'i e'at pe ahehakyera'at hap toĩne'en katupono mekewat e'at pe heremo kahato Tupana miium sa'awy'i wuat ahepiat ahehakyera'at hamuat are.

¹⁰ Sa'awy'i sese ahe'yanmiaria Tupana ehay moherep haria hanoi kahato aikotā aru Tupana topyhu'at hegyi'at kahato wuat'i ywania piat hap ete i'atuehay. Aikotā aikotā aru tutunug hap ete i'atu'e Iesui etiat. Ta'atumoherep kahato aikotā

Tupana ahehakyera'at hap. Ta'atukuap teran sese sa'awy'i ma'ato i'ypyryp hap ewy ta'atukuap. Ma'ato ta'atumikuap ok tã ta'atumoherep Tupana Pã'ãu kaipyi ahepe Iesui ut hap etiat katupono miwan myi sa'awy'iwuaria imoherep Tupana yn mikuap ko'i sehay are.

¹¹ Kat e'at pe aru Aipotypot Iesui tuut e hap kape te'eruwānētup kahato ta'atukat kahato. Ta'i sa'awy'iwuaria Tupana ehay moherep haria i'atuehay kahato Aika'iwat Pã'ãu mimoherep ko'i ete. Ta'i ta'atumoherep yianmete aikotã aru Aipotypot iku'uro ho'opot hap rokire hamuat ko'i ta'atuwan kahato miwan me. I'ewyte ta'atuwan kahato Tupana Pã'ãu kaipyi aikotã me Aipotypot wuat'i miit'in potypot no topyhu'at hamuat ko'i ta'atuwan are.

¹² Aikotã i'atumu'etu wuat ewy Tupana Pã'ãu timoherep i'atuepe aikotã aru Aipotypot toku'uro hap e'yianmete toĩne'en hap ko'i aikotã tuwētem gu'uro pyi hap ta'atukuap kahato Tupana Pã'ãu kaipyi. Mi'i hawyi put'ok'e mekewat e'at pe hawyi uruepe topotmu'eria sese pe tuwemoherep ta'yn Aipotypot. Mi'i hawyi uruimoherep ta'yn ehepe i'atu'e hap ewywuat sa'awy'iwuat Tupana ehay moherep haria e hap ewywuat. Uruta'akasa yne i'atu'e hap ewywuat Aika'iwat moherep hap. Uruta'akasa yne mi'i hawyi mesup uruimoherep yne Iesui etiat ehepe uru'akasa hap ko'i. Uruimoherep kahato uruehay wywo Iesui etiat Tupana Pã'ãu urupiit piat uruwānētup hap ko'i. Uruimoherep mesuwat sehay wakuat Iesui etiat kat pote uruta'akasa ra'yn Tupana Mipo'oro atipy kaipy-wiat. Koitywy uruikuap Tupana miehakyera'at

ko'i wuat aito hap. Mekewat atipy piaria te'eruwānētup kahato kat pote sa'awy'i yt uruimohey hin i ma'ato mesup uruimohey ra'yn. Sa'awy'i yt Tupana kape hin i uruwānētup hap. Koitywy Tupana kape yn na'yn uruwānētup hap. Mi'i hap ete atipy piaria te'eruwānētup kahato. Ta'atukuap teran haype ma'ato yt ta'atukuap i kat pote mesup Tupana miehakyera'at ko'i wuat ra'yn mesup uruto are.

¹³ Uiwyrīa'in meīūran ti aru Tupana tipo'oro Aiporekuat nuat. Tuwemoherep mesuwat yi tote i ra'yn wuat'i ehamo. Mi'i pote waku aiwānētup hap Ahehakyera'at hat kape yn watuwānētup. Yt naku i aiwānētup hap kowo'i kowo'i ne'i. Waku wahekatup kahato Aipotypot hut hap kape iwemoherep hap kape katupono mekewat e'at pe tuut irane Ahehakyera'at hat. Mi'i hawyi iwese kahato ahete hegyi'at kahato ahepe tomohey haria aito pote. Mi'i pote waku aikotā watopag aiwe'ok kytyt hap aipiit ete ahesokpe moheg hamo mi'i hap ewy waku watimoheg kahato aiwānētup hap Iesui kape yn hap ewy are ehepe uiwyrīa'in. Uito ti Peteru are.

¹⁴ Pywo ti rat waku aito Tupana mēpyt'in no watukupte'en aikotā Ai'ywot miky'esat ewy yn waku watunug are. Waku i'ywot kahato rakat ewy watoīne'en Sa'awy'i watukupte'en aikotā piku piku ko'i ewy yt i'ywot rakaria ewywuāt i watoīne'en aito uiwyrīa'in. Ma'ato watunug mesuwarotīaria aināpin hap ewy yn pote sa'ag ko'i upi yn watuwat. Watunug sa'awy'iwuāt aimiky'esat ewy pote yt watunug kuap Ai'ywot atipy piat miky'esat ewy hin i are. Mi'i hawyi mekewat e'at

pe yt we'eg hin i haria wo watopyhu'at. Aipiit miky'esat ko'i aiwuk kahato yne yt naku i nug ahepiat hap ko'i. Ma'ato mesup Ai'ywot toñe'en na'yn. Mi'i hawyi yt piku piku ko'i ewy i ra'yn aito. Mi'i pote waku Ai'ywot atipy piat miky'esat ewy yn waku watunug are.

¹⁵ Ai'ywot atipy piat waku sese rakat. Yt kat i hin i i'aparap hap Tupana kaipyi. Mi'i tupono waku aito Ai'ywot Tupana ewaku hap ewy waku watunug mesuwarote aheñe'en turan are.

¹⁶ Katupono sa'awy'i Tupana to'e — Uiat uiminug ko'i wyti hãpyk yne e. Yt karãpe i ati'aparap Uito Tupana pote. Mi'i pote atiky'esat kahato eiperia ui'ewywuaria wo e Tupana sa'awy'i tomiwan me.

¹⁷ Pyno eipe wyti Tupana saki'yt'in Tupana sa'yru'in eipe mi'i pote i'ewyte Tupana wywuat ihay rakaria wo eipe pote pyno waku eiwe'eg kahato mesuwarote eiminug sa'ag ko'i pupi i'aparap ehapiat hap ko'i pupi are. Kat pote meiūran Ai'ywot Tupana ti'atu'apiheg kahato yt naku i nug haria sio aitoria hekat rakaria sio yt sio aitoria miit'in akag ko'i sio yt sio aitoria ikuap kahato rakaria sio yt are. Mekewat e'at pe Tupana ti'atu'apiheg miit'in i'atuminug sa'ag upi. Toimo-herrep yne aiminug sa'ag ko'i. Yt toimōtypot hin i aiminug sa'ag miit'in akag aito pytkai. Mi'i pote ti waku aiwe'eg wo kahato ahepiat i'aparap hap pupi are.

¹⁸ Mi'i tupono waku watikoho kahato aiminug sa'ag ko'i Aika'iwat suu wo. Waku watimoweityk yne aiminug sa'ag ko'i are. Ahekat yt ahehakyera'at kuap i kat pote ahekat yt toñe'en mot'i i

pote. Meiūran ahekat ipyp i'ytyk topyhu'at aikotā ahewahi aiminug imehit rakat ewy Paratu kawiat Uru kawiat ewy. Porap ne'i imehit ma'ato meiūran yt ikahu i hap ewy ra'yn topyhu'at. Mi'i ko'i wo yt watikiyi'at kuap i aheñe'en wuat'i e'at piat hamuat hap are. Uiwyrria'in sa'awy'iwuaria ai'ywania ai'ywot'in tikiyi'at teran wuat'i e'at piat ta'atuieñe'en hamuat hap. Kat pote ta'atunug neran Tupana mowepit hamuat ta'atuesokpe ete ta'atumi'u ete ta'atueko ete ma'ato yt put'ok'e hin i mu'ap Tupana kapiat ete. Koitywy watikuap yt mi'i kaipyi i ahehakyera'at hap aheñe'en wuat'i e'at piat hamuat hap are.

¹⁹ Koitywy watikuap ta'yn mekewat sa'up iwato'in nakat kaipyi ahehakyera'at hap. Ta'i Iesui Aipotypot suu kaipyi yn ahehakyera'at hap. Koitywy watikuap ta'yn Aika'iwat iku'uro aikotā sa'awy'iwuaria ti'auka ta'atuhūria Kuteiru hap ewy. I'atuhūria ikahuria kahato rakat yt kat i ipiit ete sa'ag hap ewy ikytsig kahato rakat ta'atu'auka Tupana mowepit hamo hap ewy Aika'iwat Aipotypot iku'uro. Mi'i hawyi huu ta'at yne itote Tupana kapiat ahehakyera'at hap sa'up mo are.

²⁰ Sa'awy'i sese Tupana to'e tuwepe. Mesuwat yi yt kat i te turan Tupana to'e – Atipo'oro aru Uha'yru wuat'i ywania minug sa'ag sa'up mo e nimo sese turan. Koitywy tuwemoherep ta'yn iku'uro ra'yn Tupana Sa'yru. Aihū Kuteiru ewy iku'uro. Ga'atpo e'at iku'uro ra'yn Aika'iwat. Howapy hap e'at pe hap ewy iku'uro are.

²¹ Mi'i pote mesup yt niatpo hin i watomohy Tupana aipy'a pe kat pote uruehamo Aika'iwat

toihep gu'uro pyi. Mi'i hawyi Tupana to'e itote wuat'i ehamo — Miit'in Ehakyera'at hanuat Mi'i Miit e. Mi'i pote koitywy Iesui yn watomohey ahehakyera'at hamo. Waku wato'e tope — Uruimohey En yn Iesui Uruehakyera'at hanuat waku wato'e Iesui pe are.

²² Uiwyrria'in karāpe Aipotypot suu topyhu'at aheha ete aipy ete aiwanētup hawe aipiit ete mi'i hawyi ikytsig kahato rakat ewy topyhu'at aikai. Yt sa'awy'iwuat aiminug sa'ag ko'i ewywuat hin i. Mi'i hawyi waku watunug yne Tupana mimorep tomiky'esat ko'i pywuat ko'i waku watunug. Yt watunug kuap i wen ma'ato Tupana Pā'āu aimoesaika kahato mekewat pywuat sehay nug hamo are. Waku Tupana Pā'āu ainug miit'in ky'e sese haria wo yt kat i aheso hap aipy'a piat miit'in ky'e hap wywo ma'ato aipy'a pyi miit'in ky'e sese hap yne ahesaika hap wywo. Waku wati'atuky'e miit'in Tupana Pā'āu aimoesaika hap kaipyi are.

²³ Kat pote aito Tupana sa'yru'in sese Tupana saki'yt'in sese ewy aitoria katupono Tupana Pā'āu aity ewy aimoherep pakup i ra'yn. Sa'awy'i aimoherep haria aity ai'ywot. Aipiit nug hap ta'atunug mekewat to'upi'a kaipyi mekewat iā'yi kaipyi ainug. Mi'i ti waku kahato wen ma'ato yt toīne'en mot'i i aipiit. Aikotā aipiit nug haria ewy aiku'uro ne'i are. Meiūran iku'uro ra'yn i'atuminug aipiit ma'ato aiwemoherep pakup i hap Tupana kaipywiat mekewat hā'yi Tupana ehay aity ai'ywot ewy topyhu'at. Mi'i ti ainug wuat'i e'at piat aimoieīne'en hamuat. Yt karāpe i ikahuro Tupana ehay ma'ato toīne'en wuat'i e'at pe. Mi'i kaipyi aiwemoherep hawyi watoīne'en wuat'i e'at

pe are.

²⁴ Ma'ato aito ti ipu'i kawiat. Aipiit aimikoi ewy katupono meiūran ti aru ipot'i hawyi igag na'yn hawyi iku'uro. Aimimōtypot mesuwarotiat aikotā ipohyt ewy ikahu kahato sa'awy'i ma'ato meiūran ta'at ra'yn hawyi yt ikahu i ra'yn hap ewy topyhu'at. Mi'i hap ewy watoīne'en mesuwarote aimikoi ewy ipohyt ewy are.

²⁵ Ma'ato Tupana e hap wuat'i e'at pe toīne'en. Yt aimikoi i yt pohyt pot'i rakat i ewy Tupana ehay. Sehay wakuat tuwemoherep wuat'i miit'in me. Mi'i tã ti sehay wakuat atimoherep ehepe uiwyrria'in are.

Uito ti Peteru are.

2

¹ Pyno uiwyrria'in waku watoīne'en Tupana mēpyt'in no ipakup i rakaria ewy kurin nakaria ewy. Aikotā mihy sym haria ewy watukupte'en katupono Tupana mimoherep pakup i ko'i ra'yn aito. Mi'i tupono waku watoiat yne aiminug ko'i sa'awy'iwuat yt naku i hap ko'i. Mekewat miit'in ma'at hap ko'i mekewat miit'in mohit hap ko'i mekewat typy sehay nug hap ko'i mekewat irania'in ekat ky'esat hap ko'i mekewat sehay sa'ag nug hap ko'i mekewat miit'in ekat ky'esat hap ko'i uheha'ywywi hap ko'i waku watoiat yne aikotā watoiat ahesokpe yt ikahu i rakat hap ewy waku watoiat.

² Kat pote Tupana saki'yt'in Tupana sa'yru'in sok aito mi'i pote waku watiky'esat kahato Tupana ehay aikotā aimēpyt hit tiky'esat kahato mihy hap ewy. Pyno watu'u kahato Tupana ehay

hawyi ahehãite aikap apiit hesaika aimotag hap topyhu'at aikotã aimẽpyt pakup mihy ete itag hap ewy.

³ Pyno watikuap kahato mi'u ete aimotag hap. Mi'i hap ewy wahã'ãg Aika'iwat egyi'at hap ete aiky'e hap ete. Mi'i hawyi watikuap ta'yn iwese kahato rakat he kahato rakat Aipotypot Iesui hap.

⁴ Uiwyrria'in sa'awy'i mesuwarotiarria ipun kahato haria Aika'iwat ta'atumimohey wuanuat. Aikotã miit'in tikat nu ikahu rakat ta'atu'yat nug hamuat hap ewy. — Wẽtup waku wẽtup yt naku i watikat nu turan. Mi'i hap ewy sa'awy'iwuaria ta'atupugha mekewat nu — Yt naku i meimẽwat nu ai'yat nug no i'atu'e. Mi'i yt kan hamo i ai'yat ha'awy nug hamo i'atu'e. Mi'i hap ewy ti Iesui topyhu'at Tupana mi'airo ai'yat nug nu kawiat hamo. Ma'ato mi'i Nu hekat kahato rakat mekewat ai'yat wuat — Po'og waku torania kai mesuwat Nu e'yat nug hamo e Tupana. Uimi'airo kahato mesuwat Nu e Tosa'yru Iesui etiat. Waku etopag mesuwat Nu sa'awy'iwuat e'yat nug hamo e Tupana ahepe.

⁵ I'ewyte aitoria Iesui mohey haria watopyhu'at nu ko'i ewy Tupana yat nug hamuat hap ewy. Pyno i'atu kahato nu Tupana yat nug hap wẽtup nu uito wẽtup nu en wẽtup nu eipe hap ewy. Tupana yat nu ko'i aito hap ewy watopyhu'at. I'ewyte ti aito Tupana epa'i ko'i ewywuat watoĩne'en katu-pono ahehay kuap Tupana wywo aikotã sa'awy'iwuaria ta'atu'atu'uka ta'atuhũria hawyi ta'atuwuk Tupana mowepit hamo. Mi'i hap ewy watunug mesup. Watimohey Iesui Aipotypot hawyi Tupana mowepit haria wo watopyhu'at Tupana hũ

Aika'iwat pote. Mi'i aihū watum Tupana pe imowese hamuat imowepit hamo aikotā pa'i ko'i ewy aito.

⁶ Mio tā Tupana to'e sa'awy'i tehay moherep haria wē pyi miwan me. Mio tā e — Toīne'en uhetama pe tawa Ierusalēi me yity'ok Siāu note aha'awynug uimōtypot yat sese mekewat Nu wato tote mekewat Nu uimi'airo tote mekewat Nu ikahu rakat rote mekewat Nu hekat rakat rote aha'awynug uimōtypot yat sese e. Sa'awy'i sese atopag mekewat Nu yity'ok Siāu tote. Irania'in yt tiky'esat i mekewat Nu ma'ato uwe uwe iky'esat uwe uwe imohey mekewat miit topyhu'at iheg kahato rakat aikotā mekewat Nu totiat e'yat iheg nakat kahato hap ewy. Uwe uwe inug to'yat mekewat Nu tote mi'i pote yt karāpe i ta'at i'atu'yat.

⁷ Ikahu kahato mekewat Nu wato'e imohey haria aito pote. Ma'ato irania'in yt imiky'esat nug neran i haria — Yt kan hamo i mekewat Nu i'atu'e. Yt naku i watunug ai'yat itote i'atu'e. Mi'i hawyi ta'atu'atoiat mekewat Nu ma'ato Tupana yt totoiat hin i. Mi'i pote pyno — Mekewat Nu irania'in mi'atoiat wakuat kahato rakat Uimēpyt ewywuat e. Irania'in mi'atoiat wo topyhu'at ma'ato Mi'i tote atunug uimōtypot yat koro e kat pote atipuēti mekewat Nu po'og hāpyk takat torania kai e Tupana.

⁸ Karāpe toīne'en nu mu'ap tote hawyi wata'at tuereto mekewat nu ete aimōpy'ahak kahato. — Yt naku i mekewat nu aipu'ap tote wato'e ma'ato iheg me toīne'en. Mi'i hap ewy kahato irania'in yt Iesui mohey i haria tukupte'en Tupana e hap Iesui etiat pe. Ta'atupuēti mekewat sehay wakuat

hawyi i'atumōpy'ahak hap topyhu'at – Yt naku i i'atu'e.

⁹ Ma'ato aito ti aikotā wētup ywania Tupana mi'airo wētup ywania ewywuat ko'i aito. Kat pote Tupana sa'yru'in saki'yt'in aito. Mi'i pote Tupana ai'airo tepa'i ko'i wo ma'ato yt mesuwarotiat pa'i ko'i ewywuat i. Katupono aito morekuaria ewy watopyhu'at Tupana wanētup hawe. Aitoria aikotā wētup tama piaria ewywuat Tupana e'yi ka'iwaria aito. Aiwanētup hap ko'i yt mesuwarotiararia minug ko'i mesuwarotiararia wanētup hap ko'i ewy hin i. Mi'i pote – Eiperia yt miit ewy i i'atu'e ahepe. Mi'i pote Tupana mōtypot hap yn watiky'esat mesuwarote. – Waku kahato Uruetupana wato'e irania'in me. Sa'awy'i urutukupte'en aikotā i'ypyryp we hap ewy. Ma'ato mesup urutukupte'en hētyhot puo hap ewy. Sa'awy'i Tupana yt heremo hin i uruepe. Koitywy heremo hap ewy urupy'a pe uruimohey pote.

¹⁰ Sa'awy'i watoīne'en aikotā piku piku ko'i ewy yt i'ywot i yt ity i rakaria ewy. Ga'apy piat hewyry rakaria ewy yt uwe ywania ewy i ahewyry. Ma'ato watomohey Aika'iwat Iesui hawyi Tupana ainug tosaki'yt'in sese tosa'yru'in sese wo ra'yn. Mi'i hawyi Tupana ywania wo watopyhu'at. Sa'awy'i yt uwe i aiky'e haria – Yt kan hamo i eipe i'atu'e ahepe. Ma'ato koitywy Tupana miky'e ko'i kahato aito. Ahehakyera'at ra'yn Tupana yt ahewaku pytkai hin i aiky'e. Mi'i pote Tupana etama puaria aito watopyhu'at.

¹¹ Uito ti Peteru. Uimiky'eria sese eipe. Mi'i pote atiky'esat kahato ewetunug uimiky'esat ewy. Atiky'esat kahato ewei'atoiat yne ehewaire hap

ky'esat hap ko'i epiit miky'esat sa'ag ko'i. Karāpe wētup ok ehā'āg hawyi — Yt atiky'esat i ewei'e. Ta'i aimiky'esat sa'ag ko'i aipy'a piat toīne'en at ka'ap hawyi meiūran yt kat i Tupana ky'e hap toīne'en aikai kat pote mekewat aimiky'esat sa'ag ko'i tu'uka kahato Tupana miky'esat hap wywo aipy'a pe. Mesuwat rotitaria ewy yt naku i wato-pyhu'at kat pote atipy piaria aito pote. Ahewyry mesuwarote wen ma'ato ahetama sese yt mesuwarote i. Mi'i pote yt naku i irania'in miky'esat ewywuat watunug sa'ag i'atuwywo.

¹² Irania'in te'eraha'at kahato ahowawi sio pywo pe wato mohey sio yt hap kape. Mi'i pote aheīne'en hap mesuwarote aikotā Iesui ewy hāpyk kahato rakat ewy waku watopyhu'at are. Uiwyrā'in waku watunug hāpyk kahato i'atuehamo. Mi'i pote meiūran ho'opot hap e'at put'ok'e i'atuete hawyi meremo ta'atumohey aikotā aito hap ewy. Mi'i hawyi Tupana mōtypot hap ete aikotā ai'ewy tukupte'en hāpyk kahato watunug wakuat pote. Mesup i'atumikyry'i hamo watoīne'en wato mohey Iesui pote — Yt naku i nug haria i'atu'e ma'ato yt pywo pe i. Katupono aikotā wētup ywania mi'iria tukupte'en yt Tupana ywania hin i yt ai'e hap ewywuat i mi'iria.

¹³ Pyno watoīne'en mesuwarote turan waku watunug aika'iwaria piat aipo'oro hap ok tā ahetu'isa piat aipo'oro hap ok tā ai'akag ko'i piat aipo'oro hap ok tā. Mi'i watunug pote ai'akag sese atipy piat mōtypot haria wo watoīne'en. — Wāi yt etunug nei'o i'atu'e pote pyno — Waku wato'e. — Mi'i tā o etunug i'atu'e pote pyno — Waku morekuaria wato'e.

14 Morekuaria ti Tupana mi'airo ko'i tukupte'en. I'atuesurara'in i'ewyte Tupana mi'airo ko'i tukupte'en. Mi'iria tukupte'en yt naku i nug mupiat monik hamuat mesuwat yi totiat. I'ewyte waku nug haria mōtypot hamuat. Mi'i hamo ta'atu'airo mesuwarotiaria morekuaria tu'isaria aipowyro hamuat.

15 Mesuwat rotiaria yt iwe'eg i rakaria i ihay sa'ag nakaria aimohit reran ta'atuehay wuat rakaria ma'ato wati'atunug wakuat kahato yne miit'in kape hawyi yt i'atuehay sa'ag kuap i po'og ahete. Mi'i hap ewy Tupana tiky'esat kahato.

16 Pyno pywo pe ti aitoria Iesui mohey haria watukupte'en aikotã yt kat i i aipyhyp hap ewy kat pote Tupana eropat haria watukupte'en Tupana miky'esat watunug i'e hap ewy pote. Yt naku i wato'e morekuaria pe — Pyno yt po'og i atunug emiky'esat ewy katupono mi'i hawyi ti aru Tupana miky'esat ewy yn atunug yt naku i wato'e. Yt naku i wato'e aika'iwaria pe — Uito Iesui eropat hat mesup pote yt atunug i po'og emipo'oro ewy naku i wato'e ahetu'isaria pe.

17 Waku wati'atumōtypot yne mesuwarotiat miit'in. Yt naku i watimohit mesuwarotiaria miit'in. Waku i'ewyte wati'atuky'e kahato yne Iesui mohey haria aikotã wētup yat piaria ewy waku watukupte'en. Waku wato'oky'e aikotã watiky'e aheywyt'in aheinyt'in aheyke'et'in aikywyt'in aikypy'yt'in aheki'it'in watiky'e hap ewy. Waku watimōtypot kahato Ahetupana yne aiky'e hap wywo. Waku tyry'wato'e aipy'a pe Tupana pupi. I'ewyte waku wati'atumōtypot kahato mesuwarotiat aiporekuaria are.

18 Uiwyrria'in toĩne'en aika'iwaria ahetu'isaria aiporekuaria mesuwarotiararia iwese kahato rakaria. I'ewyte toĩne'en yt iwese hin i rakaria. Toĩne'en wakuaria i'ewyte toĩne'en yt nakuaria i. Mi'i pote woroho'onāpin eipe. Waku ewetunug eika'iwaria ehetu'isaria eiporekuaria miky'esat ewy sio iwese rakaria sio yt sio ipy'ahak takaria sio yt hap. Pyno waku watopyhu'at i'atueropat haria wo i'atumōtypot hanuaria wo aito Tupana eropat haria aito pote.

19 Karāpe irania'in mesuwarotiararia aimohit kahato ta'atuehay wo ai'apiheg kahato yt kat i watunug sa'ag pytkai ahaty'i haty'i kahato ta'atuwepyi mi'i hawyi yt watipoepyk hin i i'atuewawi. Yt kat wato'e i. Watimohey te ti Tupana. Mi'i hawyi mi'i hap watunug pote Tupana — Waku kahato eipe e ahepe.

20 Karāpeñ watunug yt naku i hawyi surara'in morekuaria ai'apiheg kahato aiminug sa'ag sa'up ta'atuium kahato ahepe. Mi'i hap e'at pe yt waho'owesat kuap i kat pote yt naku i nug haria aito pote. Ma'ato karāpe morekuaria esurara'in ko'i ai'apiheg yt kat i watunug sa'ag pytkai Iesui mohey haria aito pote mi'i turan yt wati'atuwesat i pote yt watuwemōpy'ahak i. Waku watuwehum yn Tupana kape ai'apiheg turan. Mi'i watunug pote Tupana mōtypot hap sese topyhu'at ahepe — Waku kahato eiperia e Tupana ahepe.

21 Aika'iwat Aipotypot Iesui sa'awy'i ho'opot kahato miit'in i'atumikyry'i kahato tuwete. Yt kat i tutunug sa'ag pytkai ta'atu'ahyk ta'atu'auka ma'ato yt kat i to'e sa'ag i'atuepe. Yt toi'atupoepyk hin i mi'i tã ta'atunug pytkai kat pote toimoherep

teran ahepe aikotā waku watunug ai'apiheg haria pe hap. Toiky'esat kahato watunug tominug hap ok tā toiky'esat. Mi'i hap kape aikaykay aikotā topiat ho'opot hap ewy hamuat hap kape.

²² Pywo pe ti rat Aika'iwat yt kat sa'ag hin i tutunug pytkai ta'atu'auka. Yt wētup sehay sa'ag tutunug towē pywiat pytkai i ta'atu'ahyk ahyk Aika'iwat are.

²³ Ta'atumohit kahato Aika'iwat Iesui ta'atuehay sa'ag wywo ma'ato yt kat i i toi'atuwesat sa'ag. Yt toi'atupoepyk hin i sa'ag wywo. Ta'atu'ahyk ahyk Iesui turan ho'opot kahato tepiat turan yt kat e hin i i'atuepe — Meiūran woroho'o'ahyk eipe yt e i ma'ato to'e Tupana pe — Atikuap Papai aikotā aru uhewaku hap etimoherep wuat'i ehamo. Ewē pyi yn waku uwe waku uwe yt enoi hamo. En yn etikuap e Iesui To'ywot pe.

²⁴ Pywo ti rat Aika'iwat Iesui tuut irane kat pote yne aiminug ai'apiheg sa'ag ko'i yne miit'in mesuwarotiararia minug sa'ag ko'i topyhu'at Aika'iwat piit pe. Mekewat aria'yp tote toho'opot kahato topiit ete. Tupana mi'apiheg wo topyhu'at. Tuwepyi Aika'iwat yne Tupana piat ai'apiheg hap aiminug sa'ag ko'i u hamo tuut. Mi'i hawyi ai'apiheg hap yne topyhu'at Iesui piit ete mekewat aria'yp posak tote. Ipiit ete yne topyhu'at Tupana kaipywiat ai'apiheg hap ko'i ai'ahyk ahyk hap tutu'u yne. Haty kahato tuete. Mi'i hawyi aimoehāite hamuat hap topyhu'at. Haty hap yne tutu'u yne hawyi iku'uro aheiam me. Aiku'uro hap tutu'u yne. Mi'i pote aito watoīne'en iku'uro rakaria ewy iwywo mekewat aiminug sa'ag ete. Yt ahesaika i po'og

aito watoĩne'en. Aikotã iku'uro rakat yt wahã'ãg kuap i yt naku i nug hamo hap ewy. Mi'i hap ewy watopyhu'at mesup. Ma'ato wakuat yn sake i watunug kuap mesup kat pote watuwētem gu'uro pyi Aika'iwat wywo hap ewy. Mi'i hawyi waku nug haria wo watopyhu'at iwywo.

²⁵ Ma'ato sa'awy'i aitoria watukupte'en aikotã aihūria mi'apykok ko'i ewy piku piku ko'i ewy aikotã aihūria Kuteiru ko'i ho'owasat ga'apy piat hap ewywuaria watukupte'en sa'awy'i. Ma'ato mesup aitoria Aika'iwat Koro hūria wo watukup-te'en. Mi'i ti ai'apykok hat akag. Mi'i upi ti watuwat atipy kape Ahepa'i Koro Mi'i Miit Iesui pote are.

3

¹ Pyno waku watunug morekuaria miky'esat ewywuat. T'ewyte waku etunug e'aito miky'esat ewywuat uheinyt'in are. E'aito toĩne'en pote etunug o imiky'esat ewywuat. Ma'ato e'aito yt Iesui mohey hat i pote i'ewyte waku etunug imiky-esat ewy. Mi'i tã etunug mote meremo etekyi Iesui mohey hap kape. Kat pote te'eraha'at kahato ewese hap kape ma'ato yt ehenoĩ hin i Tupana ehay tope pytkai. Eheĩne'en hap ikahu rakat kaipyi topyhu'at Iesui mohey hano sa'awy'i yt tutunug neran hin i Tupana ehay pytkai are. Mi'i pote waku etunug e'aito e'akag wo uheinyt'in are.

² Waku etum epiit e'aito pe yn yt kat i ewaire waire hap wywo. Mi'i hawyi waku etimōtypot kahato e'aito. Mi'i hap kape teha'at hawyi meremo ehekyi kuap Iesui kape.

³ Mi'i hawyi waku ewepainug hap ko'i eipy'a pe eiwese hap wywo ewepit hap wywo eiwanētup hawe. Waku pe eweikupte'en Tupana miky'esat ewywuwat. I'ewyte eweikupte'en hekat rakat ewy mekewat ewepainug hap wuat'i e'at piat hap ewy. Waku ewetopag wahi ko'i eimokahu hamuat eiwanētup hap ikahu rakat. I'ewyte eipy'a piat ikahu hap ewywuwat are. Irania'in haryporia'in mesuwarotiararia te'eruanētup ta'atukahu hap kape yn ta'atupiit kape yn te'eruanētup.

⁴ Ta'atukyi'at ta'atuekat ikahu kahato rakat mekewat mehit rakat hekat rakat kawiat Uru kawiat saity ko'i hawyi ta'atupag yne ta'atu'asap ta'atupiit ko'i ete Uru imehit rakat yn ta'atupag. Te'eruwepainug kahato wen ma'ato ta'atupiit ete yn. Ma'ato eipe waku po'og ewetunug eipy'a pe ehekat ikahu hap eiwanētup hawe eiwese hap eiwepit hap ko'i. Mi'i ewetunug mote ikahu rakat sese wo eweikupte'en Tupana wanētup hawe. Hekat rakaria sese wo eweikupte'en Tupana wanētup hawe Tupana miky'esat ewy ewetunug mote.

⁵ I'atu kahato sa'awy'iwuaria haryporia'in Tupana mohey haria wakuap nug kahato haria are. Mi'iria inug kahato ta'atue'aito miky'esat ewywuwat. Ta'atue'aito eropat haria kahato mi'iria tukupte'en. Mi'iria te'eruwepainug kahato Tupana mohey hap wywo.

⁶ Sa'awy'i sese akehary mana Sara tunug yne aha'ase'i pot Aparāu miky'esat ewy. — Uika'iwat en e te'aito pe. Pyno waku haryporia'in eweikupte'en ekehary pot ko'i ewywuaria wo. Pywo ti rat ewetunug ehe'aito miky'esat ewy ewetunug

wakuat pote yt uwe i pupi i eweiken'ě aru are. Yt kowo'i kowo'i hin i eiwanětup hap topyhu'at kat pote eika'iwat ehe'aito topyhu'at pote.

⁷ I'ewyte woroho'onāpin neran yne eipe mehĩ'in. Toĩne'en ehary'i pote mio tã are'e ehepe — Eiwe'eg wo o yt eiwe'eg i hap pupi are. Ereĩne'en ehary'i wywo aikotã iwe'eg nakat ewy are. Etimōtypot ro ehary'i are. Epiit po'og hesaika ehary'i kai pote etipowyro ehary'i epiit wywo. Pyno wětup miit ewywuat eweikupte'en mote waku eweiwat atipy kape eiwo'oky'e hap wywo eiwo'owese hap wywo eiwo'ogyi'at hap wywo are. Waku wo'o-mowepit haria wo eweikupte'en. Mi'i ewetunug mote karãpe ehehay Tupana kape ehehary'i wywo hawyi meremo Tupana eiwesat eipe wětup miit wanětup hap ewy eweikupte'en mote.

⁸ Pyno mesup ahenoi teran uiwenāpin hap yne Iesui mohey haria pe. Mio tã are aikotã wětup miit ewy waku eweikupte'en eiwanětup hawe. Waku wo'oky'e kahato haria wo eweikupte'en are. Waku eipy'a pe eiwo'oky'e eiwo'ope are. Waku eiwo'oky'e Iesui mohey haria pote aikotã eheywyt'in eheyke'et'in eheinyt'in ky'e hap ewywuat are. Aikotã eikywyt'in eikypy'yt'in eheki'it'in ky'e hap ewy wětup mēpyt'in sok ewy waku eiwo'oky'e are. Karãpe ho'opot hap put'ok'e wětup ok Iesui mohey hat ete hawyi etipowyro o mi'i. I'ewyte karãpe irania'in hatek pote etipowyro mi'i eipy'a pyi iky'e hap wywo. Waku eweikupte'en eiwese kahato irania'in etiat rakaria wo. Waku ewei'e irania'in Iesui mohey haria pe — Wětup yn aimi-mohey uhyt mana ewei'e o are. Ereke uhyt mana mimi ewei'e. Era'apyk o ewei'e. Mi'i hawyi

hegyi'at rakaria wo aru eweikupte'en Iesui mohey hap wywo are.

⁹ Karāpe Iesui mohey haria irania'in yt i'atuwese i ehete hawyi waku eweikupte'en iwese rakaria wo. Yt eweipoepyk tei'o irania'in tunug sa'ag ehediat pote. Ta'atunug sa'ag hawyi — Waku ewei'e emohit mi'iria pote. Eti'atumōtypot mi'iria uhyt'i'in mana'in. Mi'i tā ewetunug mote Tupana mipoityro ko'i wo eweikupte'en. Yne Tupana ekat topyhu'at eiwanuat atipy pe. Mi'i tā ewetunug mote — Woroho'opoityro eipe e Tupana ahepe.

¹⁰ Uiwyrria'in eweikupte'en mesuwarote iwese kahato rakaria wo iwepit sese rakaria wo eweikupte'en are. Ma'ato eheīne'en hap mesuwarotiat i'ewyte wepit hap ikahu sese hap ko'i eweiky'esat pote eiwenāpin ihay nug hap ete irania'in wywo. Eweimu'e ro ehēku sehay wakuat nug hamo are. Karāpe ehēku ihay teran sa'ag nug hap ete pote — Wāi'ewei'e o ehēku pe. Karāpe ehēku timohit reran irania'in mote — Wāi'ewei'e o ehay sa'ag nug hap ete.

¹¹ Waku eweimu'e ehēku sehay iwese rakat nug hamuat hap ete miit'in wywo. Mi'i hawyi eimowepit hap mesuwarotiat eweipuēti Tupana kaipyi are. Yt naku i aiwē pyi ahehay haiug nakat yt iwese rakat i yt hē'ē i rakat. Waku watuwemu'e sehay miit'in mowepit hamuat e hap nug hamuat ete are. Waku wati'atoiat yne aiminug sa'ag ko'i aimiky'esat ko'i aiminug sa'awy'iwuat hap ewy. Mi'i hawyi waku watikat at ka'ap wo'owese nug hamuat hap. Aikotā watimohan miat yne ahesaika hap wywo hap ewy. Mi'i hap ewywuat yne ahesaika hap wywo watimohan aiwo'omowepit

hap are.

¹² Ta'i uiwyrĭa'in Tupana tikuap kahato uwe uwe topyhu'at waku nug hat waku wanĕtup hat iwese rakat. Mi'i hat kape Tupana ewaure ka'a tuwehik kahato. Tupana tikuap kahato mekewat miit miĕtup ko'i. Mekewat miit ihay hawyi meremo Tupana tiwesat. Ma'ato irania'in yt naku i nug haria ete Tupana yt tuwehum hin i i'atuewawi ma'ato topyhu'at yt naku i nug haria ewanĭkap mo are.

¹³ Watunug Tupana miky'esat ewy pote waku mekewat watimohan kahato inug hamo kat pote yt uwe i mesuwarotiat aima'at kuap hat topyhu'at.

¹⁴ Uiwyrĭa'in karāpe mesuwarotiarĭa yt i'atuwese i kahato ahete waku nug haria aito pote waku watuwemowepit mesuwarote. Yt naku i watoken'ĕ i'atupupi. Yt naku i aiwanĕtup hap kowo'i kowo'i mi'irĭa pupi.

¹⁵ Waku po'og watimōtypot Tupana aipy'a pe. Mi'i hawyi waku waticat sehay wakuat aiwanĕtup hawe yne miit'in wesat hamuat hap. Karāpe put'ok'e wĕtup ok ahowawi hawyi to'e ahepe – Kat pote etimohey Iesui. Mi'i hawyi waku watimoherep i'atuepe aimimohey Iesui ahehay perup'i puo yt kat i – Uito po'og eikai ai'e hap wywo. Ma'ato aikotā paa'e haria ewy waku wati'atuekyi miit'in aimimohey Iesui kape.

¹⁶ Uiwyrĭa'in waku watoiat yne aiminug ko'i aiwanĕtup sa'ag hap ko'i. Mi'i hawyi waku ahewyry yt kat i haty aipy'a piat wywo aiwanĕtup hawiat aiminug sa'ag wywo. Mi'i hawyi karāpe irania'in i'atu'e sa'ag kahato ahete i'atueso hap kaipyi yt kat i aiwemōti hap topyhu'at kat pote

watikuap yt kat i i sa'ag watunug pote. Watikuap Aika'iwat Iesui miky'esat ewy watunug mesuwarote pote.

¹⁷ Pyno Tupana tiky'esat tuereto ho'opot ahapiat hap waku nug haria aito pote. Mi'i hawyi mesuwarotiararia ahaty'ihaty'i haria wo tukupte'en. Karāpe ho'opot hap toīne'en waku nug haria aito pote mi'i pote waku watuwehum Tupana kape. Ma'ato karāpe aito Iesui mohey hat pytkai watunug sa'ag mote mesuwarotiararia ahaty'ihaty'i hawyi haty sese hap topyhu'at kat pote yt watuwehum kuap i Tupana kape.

¹⁸ Sa'awy'i Aipotypot Aiporekuat Iesui miit'in mikyry'i hamo topyhu'at mesuwarote aikotā aikotā ta'atunug sa'ag tuwete waku rakat pytkai ta'atu'auka. Ma'ato yt kat i sa'ag tutunug pytkai toho'opot kahato. Ma'ato aiminug sa'ag upi toho'opot. Iesui hāpyk kahato rakat ma'ato iku'uro yt hāpyk i rakaria mohāpyk hamo. Iku'uro mu'ap nug hamo To'ywot Tupana kapiat mu'ap nug hamuat. Koitywy toīne'en mu'ap Tupana kapiat Iesui ho'opot hap kaipyi. Yt hāpyk i sese rakat toimohāpyk kuap ta'yn. Pyno ipiit iku'uro aria'yp posak ete ma'ato mi'i hawyi Tupana Pā'āu timoieīne'en Aika'iwat.

¹⁹ Iku'uro aria'yp posak ete hawyi Iesui toto aikope miit'in pā'āu sem tukupte'en hap kape aikope miit'in pā'āu sem tukupte'en i'atupyhyp hap kape toto. Mi'i tote toimoherep i'atuepe tehay ikahu rakat toku'uro hawyi.

²⁰ I'atu kahato miit itote yt naku i nug haria. Mi'i haria kape toto. Aikope tukupte'en Nu'e mimu'eria. Sa'awy'i Nu'e ti'atumu'e mi'iria. Tu-

tunug mekewat yara wato koro turan toi'atumu'e ma'ato yt ta'atumohey i. Tupana ti'atuky'esat kahato mi'iria tuwewawiat hap. Toi'atuekyi kahato Nu'e ehay wo ma'ato yt ta'atumohey i. Mi'iria kape Iesui toto toku'uro hawyi aikope tukupte'en iku'uro rakaria hap kape. Mi'i hawyi toimoherep i'atuepe mekewat sehay wakuat. Katupono sa'awy'i mesuwat yi tote Nu'e'in yn Tupana miehakyera'at ko'i topyhu'at. Mekewat yara wato pe tukupte'en 8 ok yn Nu'e'in ko'i. Mi'i hawyi i'aman iwato ti'atu'uka yne mesuwarotiaria ma'ato mekewat Nu'e minug yara wato ti'atuehakyera'at 8 ok takaria katupono mekewat yara wato pe tukupte'en Nu'e'in mekewat y'y wato yowa tote.

²¹ Mi'i hap ewy kahato ahēt'ok hap topyhu'at. Y'y piat wateke aikotā Iesui iku'uro hap ewy. Watuwētem y'y pyi hawyi aikotā Iesui tuwētem gu'uro pyi hap ewy watoīne'en. Ma'ato mekewat y'y yt aikoho kuap i aipitpit ok hap aiminug sa'ag ko'i ma'ato ahēt'ok hap watunug hawyi yt kat i haty hap aiwanētup hawe kat pote Tupana miky'esat ewy watunug aikotā Nu'e ewy y'y sakpo watuwat ahe'yara puo hap ewy.

²² Mesup ta'yn Aheyke'et Iesui teke ra'yn atipy pe. Koitywy ta'apyk Tupana po sese kai ta'apyk. Mi'i tote Tupana mimōtypot no topyhu'at — Koitywy Uha'yru woronug En wuat'i miit'in Akag wuat'i porekuaria Akag wuat'i atipy piaria akag wo woronug En e Tupana Tosa'yru pe. Yne esaika hap atum epe e Tupana Tosa'yru pe Iesui pe.

4

¹ Pyno uiwyria'in Aipotypot Iesui ho'opot kahato topiit no mesuwat yi tote ma'ato yt tominug sa'ag upi hin i toho'opot miit'in mi'apiheg wo ma'ato aiminug sa'ag upi i toho'opot ai'apiheg hap upi. Pyno waku watuwanētup Aika'iwat ewy waku waho'opot irania'in ehakyera'at hamo hap ewy. Karāpe watimowepit aipu'i hawyi yt kat i aho'opot hap watiky'esat wen ma'ato yt kan hamo i watoīne'en katupono aipiit miky'esat sa'ag hap yne watunug. Po'og waku watunug Iesui miky'esat wakuap ko'i are. Po'og waku waho'opot Aika'iwat ewy miit'in ehakyera'at hamo are.

² Ma'ato yt naku i watoīne'en mesuwarote aiku'uro hap kape yt naku i nug huanuaria wo aikotā sa'awy'i yt watomohey i te Iesui turan wuat ewy are. Yt naku i aipiit miky'esat sa'ag watunug. Ma'ato watunug mote yt kat hamo i watoīne'en. Waku watoīne'en mesuwarote Tupana miky'esat nug hamo Tupana mowepit hamo are.

³ Sa'awy'i yt aiwe'eg hin i yt watikuap i te Iesui turan. Sa'awy'i aimiky'esat yn watunug i'ewyte irania'in mesuwarotiarua miky'esat ewy yn watunug. Mekewat e'at pe yt watikuap i Iesui te turan yt watunug hin i Tupana miky'esat ewy. katupono watunug at ka'ap irania'in miky'esat ewy yn watunug. Ta'i yt Tupana kuap i haria miky'esat ewy yn watunug. Mi'i turan watunug ahewaie waie hap yn aiwanētup hawe. Aipiit miky'esat sa'ag ko'i yn watunug neran mekewat e'at pe. I'ewyte mahy u hap at ka'ap hap watiky'esat watunug mekewat e'at pe. Watu'uka teran yne miit'in wywo ahehay wo aipiit wywo yt ai-

wese hin i. — Uito po'og e hap yn aiwanētup hawe. Ta'i sa'awy'i ienuk hap nug hap kape yn watuwat. Yt miit'in ewywuwat i watenuk. Ai'ok hap sakpo watenuk mekewat e'at pe. Mi'i hawyi ahetulanaria sem karania ahetulanaria sa'awy'i aheñe'en hap yt watikuap i Iesui turan.

⁴ Koitywy aiwyria'in sa'awy'iwuaria — Kat pote uru'atoiat i'atu'e. Kat pote yt etunug i te aikotā sa'awy'i etunug hap ewy i'atu'e. To'iro uhyt'i'in mana'in pī'ā'in kurum'in i'atu'e ahepe ma'ato — Yt wato'e. To'iro i'atu'e ma'ato yt watuwat i hawyi i'atuehay sa'ag ahete. Ta'atuky'esat watunug sa'ag aikotā ta'atunug hap ewy.

⁵ Ma'ato aito yt watuwat i i'atupi mekewat sa'ag nug hamo kat pote watikuap ta'yn tuut irane yt pya hin i Aika'iwat Iesui ut hap. Mi'i hawyi toipo'oro miit'in aikotā aikotā imohey hap etiat kuap hamo. Wētup kai totopag yne tomohey haria. Wētup kai yt tomohey haria i ko'i totopag. Mekewat e'at pe toimoherep wuat'i ehamo uwe waku uwe yt sio watoñe'en sio aiku'uro hut turan ma'ato yne miit'in sio toñe'en wakuaria ihāite rakaria sio iku'uro rakaria toipat'ok mekewat e'at pe. Towanuat sio yt towanuat ko'i i hap moherep hamo toipat'ok.

⁶ Mi'i pote toto toku'uro hawyi aikope miit'in pā'āu tukupte'en hap kape wo'opyhyp hap kape toto toku'uro hap totepyi mekewat Nu'e mimu'eria mu'e hamo. Yt ta'atukuap i te iku'uro ta'atukawiano hamuat hap. Yt ta'atukuap i te pote toto. Mi'i pote koitywy iku'uro rakaria ikuap i'ewyte ihāite rakaria ikuap. Mi'i hawyi meiūran aru toi'atupat'ok uwe imohey haria uwe yt rakaria

i. I'ewyte iku'uro rakaria ihāite rakaria Tupana Pā'āu tomoherēp yne.

⁷ Pywo ti rat yne mesuwarotiat mesuwat yi i'ewyte ahekare'en ai'yat ko'i aiko hawyi waikiru waty at ga'apy yne mesuwarotiat ikahuro hamuat ko'i e'at yt pya hin i. Pywo ti rat tuut irane uiwyrīa'in yne mesuwat ikahuro hap e'at. Yt pya hin i are. Mi'i pote waku we'eg haria wo watukupte'en mesuwarote. Waku wahētup at ka'ap Tupana kape mesuwarotiarīa ehakyera'at hamo. Waku wahekatup Iesui ut hap.

⁸ Pyno mesuwat ikahuro hap e'at yt pya hin i pote Tupana tiky'esat kahato aito tomohey haria wo wētup miit ewy aiwo'oky'e hap toiky'esat. mi'i tā Tupana tiky'esat kahato. Uiwyrīa'in toiky'esat wati'atuky'e irania'in Iesui mohey haria yne ahesaika hap wywo. Toiky'esat watimoherep aiwo'ope aiwo'oky'e hap aimiium kaipyi aimimō'ē hap kaipyi aiminug kaipyi toiky'esat aiwo'oky'e hap. Pywo ti rat toīne'en aiwo'oky'e hap sese aiwo'opiat hap hawyi yt kat i aiwo'oma'at'i hap toine'en. Yt heremo i aiwo'o'aparap hap ko'i aiwo'oky'e kahato hap toīne'en mote. Aiwu'uka hap yt tuwemoherep i. Aiwo'oky'e hap toīne'en pote yt watikat aiwyrīa'in kai i'atuminug sa'ag ko'i aiwo'o'aparap hap ko'i.

⁹ Uiwyrīa'in waku — Eiwehyt'ok o wato'e irania'in me. Waku eiwehyt'ok wato'e aiwo'ope. Ewei'apyk o waku wato'e. Waku — Uru'yat aiwanuat wato'e irania'in me. Waku watipowyro hatek takaria ai'yat pe. Yt naku i wato'e irania'in me — Yt atiky'esat hin i irania'in ui'yat piat wato'e.

¹⁰ Pyno Tupana tum ahepe tesaika hap wakuat

moherep hamuat miit'in powyro hamuat. Yt to'o-ewy hin i tutum ahepe tesaika hap. Pyno kat som watipuēti Tupana esaika hap kaipyi waku watimō'ē irania'in me. Kat som watikuap waku rakat pyno waku wahenoi irania'in me Tupana mienoi hepiat ko'i. Waku watipowyro irania'in aipo wywo Tupana miium aimisepap ko'i wywo aikotā Tupana piat aimu'e hap ewy. Watikuap pote waku wati'atupowyro irania'in aimisepap ko'i wywo aikotā Tupana aimu'e hap ok tā. Aimi-sepap ko'i yne Tupana miium ko'i tukupte'en yne aimikuap ko'i Tupana aimu'e hap ko'i. Yt kat sa'up i tutum ahepe pote waku watum miit'in me yt kat sa'up i. Waku watopyhu'at Tupana eropat haria wo wakuaria ewy. Waku Tupana miium watimō'ē irania'in me ahegyi'at kahato hap wywo aikotā Tupana hegyi'at hap ewy.

¹¹ Pyno irania'in aitoria Tupana mimu'eria kahato ahehay se kahato Iesui etiat moherep hamo aimu'e kahato. Ahēku ete tutum tesaika hap tehay moherep hamuat. Mi'i pote karāpe wati'atumu'e miit'in waku ahehay watimoherep aipy'a pyi aikotā Tupana ihay aiwē pyi Topā'āu kaipyi hap ewy waku watimoherep Tupana ehay. Ma'ato irania'in yt ahehay kuap i rakaria Tupana tiky'esat aipo wywo aipy wywo wati'atupowyro miit'in hap. Mi'i pote tutum ahepe irania'in me tesaika hap miit'in eropat hamuat. Tupana aimu'e kahato aipy'a pyi aikotā aikotā waku watunug miit'in eropat hap ete. Mi'i hawyi tutum ahepe tesaika hap wakuat sese nug aipo wywo aipiit wywo hamuat hap. Pyno kat som tutum ahepe sepap nug hamuat hap ko'i mi'i pote waku i ok tā wati-

mō'ē miit'in me Tupana mōtypot hamuat Aipo-
typot Tupana Mipo'oro Iesui mōtypot hamuat hap
ko'i are. Pyno ahētup uiwy Iesui pe — Atiky'esat
kahato ereīne'en Wuat'i Miit'in Porekuat no hap.
Atiky'esat En Wuat'i Miit'in Mimōtypot no. Mesup
wuat'i e'at pe aru atiky'esat En yne mesuwaro-
tiaria emiit'in sem akag wo. Mi'i ti mesup ahētup
are waku.

¹² Uimiky'esat ko'i Iesui mohey haria karāpe
put'ok'e ehete ehatek hap miit'in mikyry'i hap
ko'i eho'opot hap ko'i aikotā aria haty hap ewy
put'ok'e ehete yt eiwanētup tei'o kowo'i kowo'i —
Kat pote mi'i tā uhete yt ewei'e tei'o eiwanētup
hawe. Katupono mi'i tā yne Iesui mohey haria
ete toīne'en tuereto uiwryia'in uimiky'e ko'i. Mi'i
pote yt eweiwanētup tei'o — Ta'i yt irania'in ewy
hin i aho'opot yt ewei'e i kat pote yne aitoria
Iesui mohey haria ihaky'e'i rakaria watukupte'en
tuereto. Mi'i tā Tupana tunug ahete ahā'āg hap
ko'i sio watoīne'en Ha'yru mohey haria sese wo
sio yt haria wo i kuap hamo.

¹³ Karāpe put'ok'e ahā'āg hap ahatek hap miit'in
mikyry'i hap ai'ahu hap yne mekewat ko'i put'ok'e
pote waku meremo watuwemowepit hawyi waku
wato'e Tupana pe aho'opot hap put'ok'e hawyi
— Tupana koitywy atikuap ta'yn Esa'yru Emipo-
'oro Uruporekuat nuat ho'opot hap. Yt atikuap
yne i ma'ato aho'opot hap kaipyi atikuap Emipo-
'oro ho'opot hap. Waku kahato atu'u Iesui ewy
mekewat ho'opot ko'i waku wato'e Tupana pe.
Meiūran aru atikuap Esa'yru Uruporekuat nuat
put'ok'e mesuwe Wuat'i Mimōtyot no tuwemo-
herep mesuwe. Mi'i hap e'at pe uimowepit hap

sese wuat'i e'at piat hap toĩne'en waku wato'e Tupana pe.

14 Pywo ti rat uiwyrria'in karāpe miit'in ihay sa'ag kahato ahediat pote wato mohey Aiporekuat nuat pote mi'i hap e'at pe waku watuwemowepit kahato. Eweikuap kat pote. Aimowepit hap sese topyhu'at aru ahete wuat'i e'at pe katupono watopyhu'at Tupana mimōtypot ko'i sese. Tupana Pā'āu eiam kahato watopyhu'at. Katupono Tupana yt ai'atoiat hin i waho'opot turan. Katupono mesuwarotiarria i'atuehay sa'ag Aika'iwat Iesui ete ma'ato aitoria watimōtypot kahato Aika'iwat. Mi'i hap kaipyi Tupana aikuap. Mi'i pote tutum ahepe Topā'āu pywuat imōtypot ko'i watopyhu'at pote.

15 Pyno waku watopyhu'at miit'in mesuwarotiarria mikyry'i hamo. Waku watopyhu'at miit'in misaty'i saty'i ko'i wo Iesui mohey haria aito pote. Ma'ato yt naku i kahato waho'opot mesuwarotiat sero'ok'e haria aito pote yt naku i nug haria pote miit'in ma'at haria aito pote miit'in ekat porera'at haria aito pote miit'in potpap pyhyp haria aito pote ahehay sa'ag irania'in etiat aito pote. Mi'i hap upi aipyhyp ahaty'i haty'i pote yt nakuaria i wo watopyhu'at. Ma'ato waho'opot Iesui potpap nug pote waku.

16 Ta'i karāpe ahaty'i haty'i Iesui Aipotypot emiit'in pote waku watuwemowepit. Yt naku i watuwemōti ne'i Aika'iwat pupi ahaty'i haty'i Iesui etiat turanuat pote. Po'og waku wato'e Tupana pe – Tupana waku kahato En kat pote aho'opot Esa'yru mohey hap upi waku wato'e.

17 Pyno waho'opot hap kaipyi miit'in irania'in

minug sa'ag kaipyi ai'apiheg hap mesuwarotiarria piat hap kaipyi Tupana tikuap sio aito Iesui mohey haria sese sio yt hap sio aito imēpyt'in sese aito sio yt hap. Pyno sa'awy'i ahā'āg Tupana mi'i hawyi waku pe aito aipuēti aheīne'en wuat'i e'at piat hamo. Ma'ato aikotā aru irania'in meimuē wuaria yt sehay wakuat Iesui etiat yt ky'esat i haria ete aikotā aru mi'iria ete. Kat som aru Tupana tunug mi'iria ete yt tomiky'esat nug neran i haria ete. Ta'i mi'iria ete po'og po'og sa'ag topyhu'at i'atuepiat ho'opot hamo. Mesuwat rotiat ho'opot hit i'atuepiat hap kaipyi ho'opot hap te topyhu'at wuat'i e'at pe i'atuete.

¹⁸ Pyno niatpo kahato ahehakyera'at hap Tupana mimoewaku ko'i aito pytkai. Ma'ato aikotā aru irania'in yt Tupana ky'esat i haria irania'in mesuwarotiarria yt naku i nug haria ete aikotā aru mi'iria ete mekewat e'at pe. Ta'i aitoria watopyhu'at Tupana miehakyera'at ko'i wo ma'ato mi'iria yt karāpe i i'atuehakyera'at hap topyhu'at.

¹⁹ Pyno are'e ehepe – Miit'in mikyry'i hamo o eweikupte'en Iesui mohey haria eipe pote waku eweikupte'en no Iesui mohey haria wo are. Waku ewetunug no Tupana miky'esat ewywuat. Waku ewei'e Tupana kape – Tupana atum uipiit uiwanētup hap uipy'a piat uheīne'en hap yne atum epe. Uiku'uro pote uiku'uro ma'ato yt atoiat hin i waku nug hap. I'ewyte yt atoiat hin i emohey hap uinug hat En mote Tupana wato'e waku. Mi'i pote atikuap yt ui'atoiat hin i hap. Mi'i pote epo pe atum uipiit uipā'āu uiwanētup hap uinug hat waku wato'e miit'in mikyry'i hano watoīne'en turan Iesui mohey haria aito pote.

5

¹ Pyno uito Peteru iporo rakat areĩne'en. Ei'apykok hat areĩne'en. Pyno uhehay teran Iesui mohey haria apykok haria pe. Woroho'onāpin neran eipe. Uito ti Iesui potmu'e sese uito. Ara'akasa yne Aika'iwat iku'uro hap kape. Ara'akasa aikotā ho'opot hap kape. I'ewyte ara'akasa Iesui wētem gu'uro pywiat hap kape. Ara'akasa Iesui Tupana mōtypot hawe hētyhot hap py'asetpe ara'akasa. Mi'i hap ewy tut irane. Mi'i hap kape i'ewyte ara'akasa uimu'etu wuat ewy are.

² Mi'i pote woroho'onāpin eipe uipy'a pyi aikotā watopoi aihūria yne e'at pe aikotā wati'apykok aihūria wātym muo. Mi'i hap ewy ewei'atupoi Tupana ehay wo Iesui mohey haria Tupana hūria eimi'apykok ko'i are. Ewei'atu'apykok o Tupana hūria ahiag mupi yt naku i nug hap pupi are. Ewei'atoiat ro mekewat eiwanētup hawe — Yt atunug neran i e hap. Mi'i hawyi ewei'atu'apykok Iesui mohey haria yne eipy'a pyi yne ehapiat ky'esat hap wywo. Uiwyrīa'in karāpe put'ok'e mekewat eiwanētup hawe — Atiky'esat uhekat kahato Tupana hūria kaipyi. I'ewyte areĩne'en neran hekat rakano Tupana hūria apykok hap sa'up kaipyi e hap pupi eiwe'eg wo kahato o are. Katupono yt naku i watiky'esat kahato Iesui mohey haria ekat ko'i. Pyno waku watuwepotpap i'atumu'e hap ete po'og miit'in ky'e hap aikai waku. Yt naku i watoket ne'i. Waku aiwanētup hawe aiperup yn aipotpap turan miit'in mu'e Iesui etiat hap turan are ehepe nagnia pe ai'apykok haria pe are.

³ Yt naku i wati'atupo'oro po'oro ahehay pirik

hap wywo aihūria kat pote aihūria Tupana sa'yru'in saki'yt'in. Mi'i pote po'og waku watimoherep Tupana hūria pe mu'ap ikahu rakat. Waku watopyhu'at Iesui iā'ākap ko'i wo ewywuwat no. Mi'i hawyi waku wato'e aimimu'eria pe — Ereīne'en no eweikupte'en no aikotā areīne'en waku hap ewy waku wato'e. Waku watuwepotpap po'og aihūria kai. Mi'i hap kaipyi ta'atukuap aikotā waku ta'atunug hap ko'i wakuap ko'i are.

⁴ Pyno karāpe wati'atu'apykok aihūria turan waku watuwanētup kahato Ai'apykok hat toīne'en hap kape. Mi'i kaipyi aha'up sese tut aru. Mekewat sa'up waku rakat aimōtypot hap sese wuat'i e'at piat tut Ai'apykok hat Iesui kaipyi aru wato'e aiwanētup hawe. Morekuaria mesuwarotiarua te'eruwepainug kahato nu imehit rakat wywo te'erewepainug kahato ta'atu'akag ete. Hekat kahato rakat ewyte'erewepainug morekuaria mesuwarote. Mi'i hap ewy Tupana tum aru ahepe aipotpap sa'up. Ma'ato aipainug hap wuat'i mimōtypot ko'i watopyhu'at aru wuat'i e'at piat morekuaria ewywuwat aipainug hap are.

⁵ Pyno uito Peteru ati'atunāpin neran mesuwe kurum'in. Makuptiaria woroho'onāpin neran eipe. Uiwyrria'in eweimōtypot ro nagnia are. Ewetunug no ei'apykok haria miky'esat ko'i. Karāpe ei'apykok haria eipo'oro hawyi meremo ewetunug i'atumiky'esat ko'i. Eweikupte'en no miit'in mimu'e ko'i wo — Uimu'e ro ewei'e ro nagnia pe. Eweimōtypot ro irania'in eiwo'omōtypot eiwo'ope are ehepe. Ewei'atoiat ro mekewat — Uito po'og irania'in kai e hap. Mi'i hawyi aikotā watopag sokpe pakup hap ewy eweipag wētup

wanētup hap ikahu rakat eipy'a pe mekewat — Atikuap teran uhyt mana e hap mekewat — Uimu'e ro e hap mekewat paa'ei'e hap wywo eiwepainug o aikotā sokpe pakup hap ewy. Katupono — Uito po'og irania'in kai e hat Tupana mimohit no aru topyhu'at. Tupana yt tiky'esat i — Uito po'og irania'in kai e haria wo watukupte'en. Ma'ato paa'e haria kape yn teha'at. Mi'iria pe tutum kahato hegyi'at hap kaipyi tekat yne tomimōtypot ko'i pe are.

⁶ Pyno uiwyria'in ipakup takaria waku ewei'e Tupana kape — En ni po'og po'og uikai. Uimu'e ro. Aremohit epy'asetpe Tupana. Paa'are areīne'en epo pe Tupana. I'ewyte areīne'en neran yt uwe i uimōtypot mesuwarote. Atikuap ta'yn uito kurum te ipakup takat re waku ewei'e Tupana pe. Mio tā ewei'e pote meiūran Tupana mimōtypot no eweipyhu'at mesuwat yi tote. I'ewyte miit'in akag wo miit'in apykok hano eweipyhu'at. Kurum hin pī'ā hin Tupana miky'e ko'i kahato wo eipe are.

⁷ Mi'i pote waku ewei'e Tupana pe — Tupana aikotā miit'in timohy yrysakag ipoty rakat hero i'akag ete mi'i hap ewy etihep uhediat uhero hap uipy'a piat hap. Wētup ok po pe wētup ok akag note aikotā ta'atuereto mekewat yrysakag ipoty rakat ewy. Mi'i hap ewy atoiat yne uiwanētup hap ipoty rakat ewywuat kowo'i kowo'i hap ko'i. Aikotā aikotā aru atunug ui'e hap ko'i atoiat yne epo pe e'akag ete Tupana ewei'e. Kat pote uiky'e kahato hat En waku ewei'e kurum iwasuria makuptiaria are.

⁸ Pyno eiwe'eg wo o ahiag mupi kurum iwasuria makuptiaria i are. Aikotā surara'in ewy eweikup-

te'en. Eiwe'eg wo kahato o ahiag mupi kat pote ehewanĭkap sese toĭne'en ahiag kurum iwasu ko'i makuptiaria. Pyno eweikupte'en aikotā mory'a epo pe hap ewy. Kat pote ahiag awyato marak'a hap ewy toĭne'en kowo'i kowo'i hewyry rakat ewy hesy'at rakat ewy. Toikat kahato Tupana hūria ipakuptia u hamo are.

⁹ Pyno eti'awa ahiag – Wāi'ewei'e ahiag me. Iesui mohey hat uito ewei'e. Karāpe eweho'opot kahato Iesui mohey haria eipe pote yt eweheha'at rei'o yi kape kat pote irania'in mesuwarotiararia py'asetpe kurum iwasuria makuptia eiperia ewy tukupte'en ho'opot hawe. Ta'atukuap wy mi'i pote waku hesaika rakaria ewywuat eweikupte'en ahiag sopo hamo are.

¹⁰ Ma'ato Tupana ti eipowyro kahato hat toĭne'en uiwyrria'in ipakup takaria. Tutum neran ehepe yne tesaika hap yt kat sa'up i. Toiky'esat kahato eiperia tomimōtypot ko'i wuat'i e'at piat hano. Kat pote Aipotypot Iesui mohey haria eipe pote. Pyno ho'opot hap yt mot'i hamuat i toĭne'en. Mūki'ite e'ihot'ok e'ihot'ok hap ewy tokosap ta'yn. Pyno waku etu'u ho'opot hap mesup mi'i hawyi meiūran Tupana mimotag ko'i wo eweikupte'en waku rakaria hāpyk kahato rakaria wo. Yt uwe mima'at ko'i wo i eweikupte'en. Meiūran Tupana ehay wywo ehesaika eweikupte'en. Mi'i hawyi meiūran eiwanētup hap yt kowo'i kowo'i hin i toĭne'en. Hesaika rakaria wo Tupana mohey haria ewy eweikupte'en eweho'opot hap tokosap hawyi ehā'āg hap tokosap hawyi are yne pe nagnia pe makuptiaria pe kurum iwasuria pe hirakaria pe yne pe are.

11 Uito ei'apykok hat Peteru mio tã are yn Tupana pe — Atiky'esat kahato emōtypot hap mesuwarote are. Atiky'esat yne miit'in epo pe are. Mesup mūki'ite wuat'i e'at pe atiky'esat En Miit'in Potypot Koro wo are. Pyno waku toran na'yn ui'e hap uito Peteru.

12 Pyno uito Siwanu atunug mesuwat miwan. Peteru wē pyi atiwān yne mesuwat sehay. Uhet wyti Siwanu. Uito areīne'en aikotā eheywyt eikywyt yt eima'at hat hin i ewywuāt i areīne'en. Atipo'oro mesuwat Peteru miwan Peteru e hap ehowawi uimiwan miat. Yne miit'in tikuap uimiwan aikotā aikotā atunug hap. Ta'i heremo kahato uimiwan kaipyi uwe uito hap. Yt iwato hin i uimiwan. Pyno pywo kahato aimu'e mesuwe Peteru. Ui'e hap ewy kahato to'e mesuwe. Are'e Peteru e hap ewy uito. Ta'i watopyhu'at ahā'āg hap turan waho'opot turan mi'i pote watopyhu'at wuat'i e'at pe Tupana mipoityro ko'i wo. Tupana aiky'e kahato pote waku watopyhu'at y'am me hap ewy surara'in ewy. Yt karāpe i watoiat aiky'e hat hegyi'at kahato pote are.

13 Pyno Iesui mohey haria mesuwe kuekatu ta'atupo'oro ehowawi are. Sa'awy'i ti Iesui ui'airo mesuwe Tosa'yru eropat hat wo ui'airo are. Aikotā ta'atu'airo eipe hap ewy. Mi'i pote kuekatu atipo'oro ehowawi. I'ewyite yne uiwyworia Iesui mohey haria kuekatu ehowawi ta'atupo'oro. Urupe wywo y'am me urueko ewy uruipo'oro kuekatu ehowawi. Uha'yru i'ewyite toīne'en mesuwe. Uha'yru set Maku. Mi'i i'ewyite kuekatu toipo'oro ehowawi are.

14 Uiwyria'in eiwo'oky'e ro eiwo'oape. Waku

eiwo'oky'e eiwo'ope aikotã wētup mēpyt'in ko'i
ewy. Pyno ahētup Tupana pe – Tupana etunug no
mi'iria Esa'yru mohey haria wētup miit ewy are.
Etunug mi'iria wo'oky'e kahato haria wo Tupana
are kat pote ta'atumohey Esa'yru Iesui pote are.
Ta'atumohey Emipo'oro Uruporekuat nuat pote
are. Pyno toran na'yn ui'e hap are.

Uito ti Peteru

Tupana Ehay Satere Mawe Pusupuo
New Testament in Sateré-Mawé (BR:mav:Sateré-Mawé)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sateré-Mawé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sateré-Mawé [mav], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Sateré-Mawé

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

86691f85-c501-5f1f-949e-903f2bbf9ae7